

СПЕЦІАЛЬНА КОНФІСКАЦІЯ ТА ІНШІ ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЗА ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ ТЕРОРИСТИЧНОГО ХАРАКТЕРУ**SPECIAL CONFISCATION AND OTHER MEASURES OF CRIMINAL LEGISLATION FOR CRIMES OF A TERRORIST CHARACTER**

**Парасюк Н.М., к.ю.н., доцент,
доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
Львівський державний університет внутрішніх справ**

У статті визначається кримінально-правова природа інших заходів кримінально-правового характеру за вчинення злочинів терористичного характеру. Акцентується, що інші заходи кримінально-правового характеру мають додатковий примусовий вплив на суб'єкта злочину або особу, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, що підпадає під ознаки діяння, передбаченого Особливою частиною КК України. Порядок їх застосування має бути суворо регламентований нормами кримінального законодавства. Це дасть змогу унеможливити їх неналежне застосування та сприятиме досягненню загальної та спеціальної превенції. Запропоновано доповнити систему інших заходів кримінально-правового характеру також звільненням від кримінальної відповідальності й наведено аргументи на користь цього. Висловлюється позиція, щоб у системі інших заходів кримінально-правового характеру виділяти ті, які залежать від фізичних ознак суб'єкта злочину чи особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, що підпадає під ознаки діяння, передбаченого Особливою частиною КК України, і ті, які залежать від характеру злочину.

Зосереджується увага на кримінально-правовій природі заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб і спеціальній конфіскації, що можуть застосуватися в статусі інших заходів кримінально-правового характеру. Акцентуючи увагу на діючих осередках терористичної небезпеки сьогодні в Україні, наголошуємо на необхідності в кожній справі про вчинення злочинів терористичного характеру розглядати можливість застосовувати до юридичних осіб, службові особи яких учинили такі злочини, заходи кримінально-правового характеру. Наголошується на тому, що до юридичних осіб з усіх основних заходів суд може застосувати ліквідацію та конфіскацію як додатковий захід. Недосконалість законодавчого формулювання варто усунути шляхом визначення підставою для застосування заходів кримінально-правового характеру злочинів, які вчиняються службовими особами, які діють також і «в інтересах» юридичної особи.

Звертається увага на те, що передбачення конфіскації майна як додаткового виду покарання за фінансування тероризму, по-перше, є спірним, а по-друге, не відповідає міжнародним зобов'язанням, які взяла на себе Україна в боротьбі з фінансуванням тероризму. Наголошується на необхідності передбачити законодавчу підставу для застосування за вчинення фінансування тероризму спеціальної конфіскації як іншого заходу кримінально-правового характеру.

Ключові слова: злочини терористичного характеру, покарання, інші заходи кримінально-правового характеру, звільнення від кримінальної відповідальності, ліквідація, конфіскація, спеціальна конфіскація, фінансування тероризму.

This article defines the criminal-law nature of other measures of a criminal nature for the commitment of terrorist offenses. It is emphasized that other measures of criminal nature have additional compulsory influence on the subject of crime or the person who has committed a socially dangerous act, covers the characteristics of the action envisaged by the Special Part of the Criminal Code of Ukraine. The procedure for their application should be strictly regulated by the rules of criminal law. This will prevent their misuse and promote general and specific prevention. It is proposed to supplement the system of other measures of criminal law character as well as to the exemption from criminal liability, and the arguments in favor of this are given. It is argued that in the system of other measures of criminal nature characterize those who depend on the physical characteristics of the subject of the crime or the person who has committed a socially dangerous act that covers the characteristics of the action provided for by the Special Part of the Criminal Code of Ukraine and those depend on the nature of the crime.

The article focuses on the criminal-law nature of criminal-law measures against legal entities and special confiscation that may apply in the status of other criminal-law measures. Focusing on the current centers of terrorist danger in Ukraine today, it emphasizes the need to consider in every case of committing terrorist offenses the possibility of applying criminal measures to legal entities whose officials have committed such crimes. It is accented that the court can apply liquidation and confiscation to legal entities of all major measures as an additional measure. The imperfection of the legislative formulation should be eliminated by determining the basis for the application of measures of criminal law nature of crimes committed by officials who also act "in the interests" of the legal person.

Attention is drawn to the fact that foreseeing confiscation of property as an additional form of punishment for terrorist financing is, firstly, controversial, and secondly, does not correspond to the international commitments made by Ukraine in the fight against terrorist financing. It is announced on the need to provide a legislative basis for the use of special confiscation as another measure of criminal law to commit terrorist financing.

Key words: crimes of a terrorist nature, punishment, other measures of criminal law character, exemption from criminal responsibility, liquidation, confiscation, special confiscation, financing of terrorism.

Класично підтримуваною є позиція, що генеральним заходом впливу на подолання злочинності будь-якого виду є все ж застосування кримінальної відповідальності у вигляді призначення та реального відбування покарання як основного заходу кримінально-правового характеру. Принаймні така позиція узгоджується також і із загальною думкою членів суспільства, які, споглядаючи негативні результати злочину, прагнуть справедливої сатисфакції. Тобто вбачається, що саме покарання є тим найбільш ефективним превентивним заходом, що має заспокоїти суспільство та превентивно вплинути на злочинця. Разом із тим, не применшуючи ефективність покарання, усе ж варто констатувати, що в окремих випадках доцільно вдатися й до інших примусових заходів, які можуть мати відмінну від указанного основного заходу кримінально-правову природу, але їх значущість має оцінюватися в прив'язці до загального превентивного впливу на злочинність.

Спрямуємо свій вектор до оцінювання застосування інших заходів кримінально-правового характеру за вчинення злочинів терористичного характеру. Тероризм є глобальною проблемою сучасності. Прогнози науковців і практиків щодо зниження інтенсивності цього негативного явища є, на жаль, невтішними. З одного боку, це цілком закономірно, адже тероризм є складним феноменом уже з огляду на те, що посягає на множини охоронюваних правом об'єктів. Це, своєю чергою, зумовлює необхідність проведення широкомасштабних і міжгалузевих заходів впливу на таку небезпеку, які є не дуже ефективними, судячи вже навіть із того, як часто до нас потрапляє інформація про злочинні прояви тероризму не лише в нашій державі, а й за її межами.

Метою наукової розвідки є визначення кримінально-правової природи інших заходів кримінально-правового характеру, які передбачені за вчинення злочинів терористичного характеру.

Безумовним недоліком чинного кримінального законодавства є відсутність єдиної системи інших заходів кримінально-правового характеру на зразок ст. 51 Кримінального кодексу (далі – КК) України. Хоча й сама система покарань не є досконалою сьогодні та не відповідає застосованій нині класифікації злочинів відповідно до ст. 12 КК України, усе ж позитивом є концентрація в межах відповідного переліку всіх видів покарань. Відсутність єдності законодавчих положень щодо конкретизації видів інших заходів кримінально-правового характеру, природно, породжує наукові дискусії. І це є принаймні виходом із ситуації, бо аналіз наукових позицій усе ж дає змогу визначити спільність щодо певних аспектів. Це саме те «раціональне зерно», яке мав би використати законодавець, щоб удосконалити концепцію вказаних заходів. Так, наприклад, Н.А. Орловська доречно зауважує, що, «оскільки покарання є головним примусовим інструментом кримінального права, «іншість» усіх примусових заходів, відмінних від покарання, визначається відносно покарання, а не в межах (усередині) їх сукупності» [1, с. 137].

Криміналісти роблять акцент на різних ознаках інших заходів кримінально-правового характеру, а саме на суб'єктах, до яких вони мають застосовуватися, на меті цих заходів, на їх співвідношенні з покаранням тощо. А.М. Ященко зазначає, що інші заходи кримінально-правового характеру застосовуються «з метою відновлення доконфліктного стану порушених правовідносин, захисту охоронюваних законом прав та інтересів особи, обов'язкового лікування, а також запобігання вчиненню нових злочинів або суспільно небезпечних діянь через виправлення в окремих випадках порушників» [2, с. 147]. В.І. Борисов і В.С. Батиргарєва наголошують на меті усунення причин та умов, що призвели до вчинення злочину чи суспільно небезпечного діяння, гарантування в окремих випадках безпеки особи, до якої вживаються такі заходи, надання їй необхідної допомоги, а також на гарантуванні безпеки інших осіб [3, с. 404]. У зв'язку з тим що наукові визначення відрізняються за змістом мети, система цих заходів також формулюється ними по-різному.

Ю.А. Пономаренко виділяє такі види інших заходів кримінально-правового характеру: 1) примусові заходи медичного характеру (ст. ст. 92–95 КК України); 2) примусове лікування (ст. 96 КК України); 3) спеціальна конфіскація (ст. ст. 96-1, 96-2 КК України); 4) примусові заходи виховного характеру (ч. ч. 2-4 ст. 105 КК України); 5) заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб (штраф, конфіскація майна, ліквідація (ст. ст. 96-7–96-9 КК України) [4, с. 469]. Загалом позитивно оцінюючи таку класифікацію, усе ж варто зауважити, що поза увагою залишився заохочувальний захід кримінально-правового характеру, який не є формою реалізації кримінальної відповідальності. Мова йде про звільнення від кримінальної відповідальності. Як усі інші заходи кримінально-правового характеру, звільнення від кримінальної відповідальності є формою реалізації охоронних кримінально-правових відносин. Звільнення від кримінальної відповідальності може належати до інших заходів кримінально-правового характеру за сукупністю таких ознак: 1) передбачається нормами Загальної та Особливої частини КК України; 2) застосовується за ухвалою суду; 3) підставою для застосування його є вчинення певного злочину; 4) є гуманним актом держави та одним зі способів економії кримінально-правової репресії; 5) змістом його є заохочення, що обумовлюється відмовою держави від засудження особи та від застосування до неї покарання; 6) застосовується за згодою особи, яка вчинила злочин; 7) реалізується відповідно до норм кримінально-процесуального законодавства України; 8) не породжує судимості. Звільнення від кримінальної відповідальності не є виправданням особи в учиненому злочині й не містить реабілітуючих підстав. Однак так держава намагається

дати додатковий шанс особі для її виправлення й запобігти в майбутньому вчиненню цією особою нових злочинів. Тобто звільнення від кримінальної відповідальності має додатковий вплив разом з основним заходом кримінально-правового впливу на запобігання злочинності.

Якщо кримінально-правова природа інших заходів кримінально-правового характеру є неоднозначною, то з упевненістю варто стверджувати, що застосовувати їх можна, по-перше, у прив'язці до фізичних ознак осіб, які вчинили злочини або суспільно небезпечне діяння, що підпадає під ознаки діяння, передбаченого Особливою частиною КК України (примусові заходи медичного характеру, примусове лікування, примусові заходи виховного характеру). По-друге, варто виокремити види цих заходів, які залежатимуть від характеру самого злочину. Зупинимось саме на цьому виді інших заходів кримінально-правового характеру. І до них з упевненістю варто зарахувати звільнення від кримінальної відповідальності, спеціальну конфіскацію та заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

У кримінально-правовій природі інших заходів кримінально-правового характеру важливо наголосити на тому, що їх застосування має на меті додатковий примусовий вплив на особу, яка порушила кримінальний закон, а також можуть застосовуватися поза кримінальною відповідальністю й за відсутності вини. Застосування інших заходів кримінально-правового характеру має бути суворо регламентовано нормами КК України. При цьому не має значення їх структурне розміщення, бо, відповідно до чинної практики, спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності передбачені саме нормами Особливої частини КК України. Це сприятиме принципу юридичної визначеності й дасть змогу уникнути можливих зловживань з боку суду в питанні призначення додатково інших заходів кримінально-правового характеру, необхідних і достатніх для виправлення особи та запобігання вчиненню нею надалі протиправних діянь.

З'ясувавши особливості інших заходів кримінально-правового характеру, можна однозначно стверджувати про можливість застосування за вчинення злочинів терористичного характеру лише заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. При цьому мають на увазі саме ті види цих заходів, які залежать від характеру злочину.

Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 96-3 КК України, учинення уповноваженою особою від імені юридичної особи будь-якого зі злочинів, передбачених у ст. ст. 258–258-5 КК України, визнається матеріальною підставою для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. У цю категорію юридичних осіб потрапляють суб'єкти приватного та публічного права резидентів і нерезидентів України, включаючи підприємства, установи, організації, державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, організації, інші юридичні особи, що створені відповідно до вимог національного чи міжнародного права.

Отже, підставою для застосування заходів кримінально-правового характеру до юридичних осіб є злочини, учинені спеціальним суб'єктом, тобто уповноваженою особою юридичної особи, якою, відповідно до примітки 1 до ст. 96-3 КК України, визнаються службові особи юридичної особи, а також інші особи, які, згідно із законом, установчими документами юридичної особи чи договором, мають право діяти від імені юридичної особи. У концепції застосування цих заходів законодавець пропонує розмежовувати правові наслідки вчинення злочину від імені й в інтересах юридичної особи. Наявну в кримінальному законодавстві прогалину щодо тлумачення поняття «вчинення злочину від імені юридичної особи» намагаються заповнити науковці. В.К. Гришук, О.Ф. Пасека вважають, що уповноважена особа, яка діє

від імені юридичної особи, має право виражати волю юридичної особи щодо виникнення, зміни чи припинення її прав та обов'язків. Це право в неї може виникнути з низки підстав, а саме на підставі установчих документів, закону, договору доручення чи на підставі іншого договору, яким конкретній фізичній особі уповноваженим органом юридичної особи дозволяється діяти як її представникові [4, с. 280].

Зі змісту п. 3 ч. 1 ст. 96-3 КК України вбачається чітка імперативна норма, що для застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб суд має встановити, що уповноваженою особою вчинено злочин, передбачені в ст. ст. 258–258-9 КК України, лише від імені юридичної особи. Чи не є це черговим зловживанням з боку самого законодавця? Учинення злочину терористичного характеру в інтересах юридичної особи не визнається підставою для застосування таких заходів. Науковці незгодні із законодавцем та акцентують увагу на тому, що наявність такої обмежувальної вказівки унеможливило застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб у випадку, передбаченому п. 3 ч. 1 ст. 96-3 КК України [5, с. 66; 6, с. 110]. Зважаючи на специфіку злочинів терористичного характеру, важко уявити ситуацію, коли, наприклад, фінансування тероризму може вчинятися уповноваженою особою юридичної особи офіційно від імені юридичної особи шляхом переведення коштів через офіційні банківські установи. І.О. Криворучко пропонує змінити підставу застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб, передбачену п. 3 ч. 1 ст. 96-3 КК України, указавши, що ці заходи щодо юридичних осіб застосовуються в разі вчинення уповноваженою особою від імені й в інтересах юридичної особи будь-якого зі злочинів, передбачених у ст. ст. 258–258-5 КК України [7, с. 133].

До системи заходів кримінально-правового характеру, що можуть застосовуватися до юридичних осіб, відповідно до ч. 1 ст. 96-6 КК України, зараховано штраф, конфіскацію майна та ліквідацію. Лише конфіскація майна є додатковим заходом кримінально-правового характеру.

У кримінальному законодавстві відсутня вказівка щодо переліку злочинів, учинення яких є матеріальною підставою для застосування штрафу як заходу кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Відповідно до ч. 1 ст. 96-7 КК України, суд застосовує штраф виходячи з двократного розміру незаконно одержаної неправомірної вигоди. З огляду на це положення, варто констатувати, що штраф може застосовуватися до юридичних осіб лише в разі вчинення уповноваженою особою злочинів, передбачених ч. ч. 1, 2 ст. 368-3, ч. ч. 1, 2 ст. 368-3, ч. ч. 1, 2 ст. 368-4, ст. ст. 369, 369-2 КК України. У цьому переліку передбачено склади злочинів, у систему конструктивних ознак яких включено злочинні діяння, пов'язані з неправомірною вигодою. Тому й штраф як захід кримінально-правового характеру не може застосовуватися щодо юридичних осіб у разі вчинення уповноваженою особою одного зі злочинів, передбачених ст. ст. 258–258-5 КК України. За вчинення цих злочинів уповноваженою особою до юридичної особи може застосовуватися ліквідація, оскільки про це безпосередньо зазначено в ст. 96-9 КК України.

Конфіскація є додатковим заходом кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб і полягає в примусовому безоплатному вилученні у власність держави майна юридичної особи. У разі вчинення уповноваженою особою юридичної особи від імені юридичної особи одного зі злочинів, передбачених ст. ст. 258–258-5 КК України, конфіскація застосовується в разі ліквідації юридичної особи. Як зрозуміло з припису кримінального закону, конфіскація як інший захід кримінально-правового характеру полягає у вилученні всього майна юридичної особи.

Проведений аналіз судової практики дав змогу констатувати, що не в усіх випадках, коли вчиняється злочин

терористичного характеру службовою особою від імені юридичної особи, суди застосовують паралельно примусові заходи щодо юридичної особи. Так, наприклад, вироком Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 17 січня 2020 року (справа № 344/4587/18) засуджено ОСОБА_1 за ч. 2 ст. 258-5 і ч. 1 ст. 258-3 КК України [10]. ОСОБА_1, діючи як директор від імені ТОВ «ТК-Ріелінвест», що знаходиться в м. Чернівці та зареєстроване за законодавством України, разом із не встановленою судом особою, організували постачання на тимчасово невідконтрольну владі України територію України сировини та товарів, а саме текстильних виробів, фурнітури та взуття, через закритий Розпорядженням Кабінету Міністрів України пункт пропуску «Успенка». Так, ОСОБА_1, забезпечуючи функціонування т. зв. «податкової» та «фінансово-господарської» системи терористичної організації «ДНР», діючи від імені ТОВ «ТК-Ріелінвест», налагодив незаконне ввезення на підконтрольну представникам терористичної організації «ДНР» територію України сировини й товарів шляхом укладення угод та організації безпосереднього переміщення таких товарів і сировини на вказану територію України. За правилами про призначення покарання за сукупністю злочинів, суд призначив остаточне покарання у вигляді 4 років 2 місяців позбавлення волі без позбавлення права обіймати посади або займатися певною діяльністю, без конфіскації майна. У розглядуваному вирокі суд не лише не застосував до юридичної особи заходи кримінально-правового характеру, а й відмовив у застосуванні покарання у вигляді конфіскації, яке в санкції ч. 2 ст. 258-2 КК України передбачене як обов'язковий додатковий вид покарання. Суд установив, що злочин учинено від імені юридичної особи, про що зазначається в тексті вироку. У зв'язку з цим незрозумілим є ігнорування імперативної вказівки п. 3 ч. 1 ст. 96-3 КК України, де зазначаються підстави для застосування до юридичної особи відповідних заходів. Зважаючи на наявну небезпеку сьогодні, що зумовлена функціонуванням на окупованій території України діючих джерел терористичної небезпеки, суди мали б докладати максимальних зусиль для викорінення в подальшому негативних проявів такої злочинної діяльності. Діяльність юридичної особи не припинена, адже не виключена подальша діяльність її на окупованих територіях і налагодження зв'язків на території України. Саме тому кримінально-правова природа заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб за вчинення службовими особами злочинів терористичного характеру, одностанно, має сприйматися як імператив, щодо якого не варто робити винятків. На користь обов'язковості цих заходів свідчить ще й законодавець. Він на цьому наголошує, конкретизуючи можливість застосування заходів кримінально-правового характеру щодо обмеженого кола злочинів, перелік яких конкретизовано в ч. 1 ст. 96-3 КК України.

Як уже стверджувалося, спеціальна конфіскація також зарахована до інших заходів кримінально-правового характеру, застосування якої залежить від виду злочинів. Відповідно до чинного КК України, примусове безоплатне вилучення майна чи інших предметів реалізується трьома різними видами заходів кримінально-правового характеру, а саме: 1) конфіскацією як додатковим видом покарання (ст. 59 КК України); 2) спеціальною конфіскацією як іншим заходом кримінально-правового характеру (ст. 96-1 КК України); 3) конфіскацією як додатковим заходом кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб (ст. ст. 96-3–96-11 КК України). У першому і третьому випадках кримінально-правова природа конфіскації є дуже спірною та не узгоджується з позицією, зокрема, і ЄСПЛ. Якщо вести мову про покарання, то, відповідно до ст. 50 КК України, покарання полягає «у обмеженні прав і свобод засудженого». А як відомо, конфіскація передбачає безоплатне вилучення майна. Зміст конфіскації

як додаткового покарання полягає саме в позбавленні права. Обмеження має тимчасовий характер, тоді як позбавлення є безповоротним. Науковці теж апелюють до наявності проблеми в цій сфері кримінально-правового регулювання. Так, З.А. Загинеї у контексті застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб звертає увагу на те, що конфіскація всього майна суперечить цивільному та господарському законодавству, відповідно до якого визначено черговість задоволення вимог кредиторів. У зв'язку з проведенням цієї процедури майна юридичної особи може не виявитися, що унеможливить фактичне виконання конфіскації майна як заходу кримінально-правового характеру [5, с. 73].

Спеціальна конфіскація є окремим видом інших заходів кримінально-правового характеру, яка полягає в примусовому безоплатному вилученні за рішенням суду у власність держави грошей, цінностей та іншого майна. Згідно з ч. 1 ст. 96-1 КК України, спеціальна конфіскація застосовується до обмеженого кола злочинів, які вичерпно визначені в цій же кримінально-правовій нормі. Аналіз змісту цієї норми дає змогу встановити, що вчинення злочинів терористичного характеру не визнається підставою для застосування спеціальної конфіскації. Однак чи є це правильним?

В.В. Шаблістий відзначає, що європейське законодавство визначає конфіскацію майна виключно щодо вузького кола злочинів, де може бути застосована конфіскація майна, а саме: фінансування тероризму або доходів, одержаних у результаті цього злочину [11]. Для цього науковець послуговується ч. 2 ст. 2 Конвенції ради Європи про відмивання, пошук, арешт і конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, і про фінансування тероризму 2005 року, відповідно до якої кожна Сторона забезпечує свою спроможність здійснювати пошук, відстежування, визначати, блокувати, заарештовувати й конфіскувати майно законного або незаконного походження, використане або призначене для використання будь-яким чином цілком або частково, для фінансування тероризму, або доходи, одержані в результаті цього злочину, і забезпечити із цієї метою співробітництво в якомога більшому обсязі [12].

Міжнародно-правовий акцент на тому, що кожна держава-учасниця вживає відповідно до принципів свого внутрішнього законодавства належних заходів для конфіскації

коштів, які використовувалися або виділені з метою вчинення фінансування тероризму, і надходжень, отриманих у результаті таких злочинів, зроблено в ч. 1 ст. 8 Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму 1999 року [13]. Отже, конфіскація майна розглядається міжнародним співтовариством і країнами-членами Європейського Союзу як ефективний засіб протидії міжнародним злочинам у сфері фінансування тероризму. Кримінально-правова природа конфіскації майна як додатково виду покарання за кримінальним законодавством є відмінною від спеціальної конфіскації. Тобто вказівку в санкціях норми про фінансування тероризму (ст. 258-5 КК України) на конфіскацію майна не варто вважати належним виконанням обов'язку, узятого на себе державою під час ратифікації вказаних документів. З огляду на зазначене, видається обгрунтованим передбачити серед підстав застосування спеціальної конфіскації ст. 258-5 КК України.

Отже, інші заходи кримінально-правового характеру в системі заходів кримінально-правового впливу займають відповідну нішу, оскільки несуть додаткове примусове навантаження щодо особи, яка вчинила злочин або суспільно небезпечне діяння, ознаки якого передбачені Особливою частиною КК України. Концепція застосування інших заходів кримінально-правового характеру за вчинення злочинів терористичного характеру є неоднозначною та містить значні прогалини. Наголошуємо на тому, що належна реалізація примусового впливу заходів щодо юридичних осіб стосовно цієї категорії злочинів ускладнюється недосконалістю законодавчої підстави, передбаченої ч. 3 ст. 96-3 КК України, яку не варто обмежувати лише категорією спеціальних суб'єктів, а саме «уповноважених осіб, які вчинили злочин лише від імені юридичної особи». Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за вчинення службовими особами злочинів терористичного характеру варто вважати імперативною вказівкою. Зважаючи на наявну небезпеку тероризму сьогодні не варто нехтувати застосуванням інших заходів кримінально-правового характеру. Доповнити цей охоронний і превентивний вплив доцільно також передбаченням можливості застосовувати за фінансування тероризму (ст. 258-5 КК України) спеціальної конфіскації як іншого заходу кримінально-правового характеру.

ЛІТЕРАТУРА

1. Орловська Н.А. Актуальні проблеми кримінально-правового регулювання спеціальної конфіскації в Україні *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2015. Вип. 2. С. 137–144.
2. Ященко А.М. Інші заходи кримінально-правового характеру: поняття та види. *Право та державне управління*. 2017. № 4 (29). Том 1. С. 143–148.
3. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Харків : Право, 2016–2017. Т. 17 : Кримінальне право / редкол. : В.Я. Тацій (голова), В.І. Борисов (заст. голови) та ін. 1064 с.
4. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-те вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2015. 528 с.
5. Гришук В.К., Паска О.Ф. Кримінальна відповідальність юридичних осіб: міжнародний досвід та основні теоретичні підходи : науково-практичний посібник. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 296 с.
6. Загинеї З.А. Основні недоліки нормотворчої техніки інституту застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2017. № 4. С. 58–78.
7. Гладун О.З. Відповідальність юридичних осіб за вчинення злочинів терористичної спрямованості від їх імені. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Серія «Юридичні науки»* : збірник наукових праць. 2017. Вип. № 5. С. 110–118.
8. Криворучко І.О. Протидія діяльності терористичних організацій в Україні засобами кримінальної юстиції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Київ, 2019. 315 с.
9. Загинеї З.А. Основні недоліки нормотворчої техніки інституту застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2017. № 4. С. 58–78.
10. Вирок Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 17 січня 2020 року. Справа № 344/4587/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/86976101> (дата звернення: 30.03.2020).
11. Шаблістий В.В. Конфіскація та спеціальна конфіскація як можливий наслідок вчинення корупційного правопорушення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 130–138.
12. Конвенція ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму, ратифікована Законом України від 17.11.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/994_948 (дата звернення: 30.03.2020).
13. Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму від 09.12.1999, ратифікована Законом України від 12.09.2002 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/995_518 (дата звернення: 30.03.2020).